

≡ Eesti
≡ Kontsert

TRIO

Kuljus • Sink Heinoja

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

K 12. VEEBRUAR 2025 19.00 Pärnu kontserdimaja kammersaal
N 13. VEEBRUAR 2025 19.00 Estonia kontserdisaal

TRIO

Kuljus • Sink Heinoja

Kalev Kuljus oboe • **Theodor Sink** tšello • **Sten Heinoja** klaver

KAVA

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

Oboesonaat B-duur HWV 357 (~1707–1710) ~8'

- *Allegro*

- *Grave*

- *Allegro*

Tõnu Kõrvits (*1969)

Kolm pala klaverile (2014) ~7'

- „Harmooniad“

- „Mehaanika“

- „Armastuslaul Dolorese lauluvihikust“

„Metsalinnud“ oboele, tšellole ja klaverile (2004) ~10'

Claude Debussy (1862–1918)

Sonaat d-moll tšellole ja klaverile L. 135 (1915) ~12'

- *Prologue: Lent, sostenuto e molto risoluto*

- *Sérénade: Modérément animé*

- *Finale: Animé, léger et nerveux*

Eugène Bozza (1905–1991)

„Fantaisie pastorale“ oboele ja klaverile op. 37 (1939) ~8'

Francis Poulenc (1899–1963)

Trio klaverile, oboele ja fagotile (tšellole) FP 43 (1926) ~17'

- *Lento – Presto*

- *Andante con moto*

- *Rondo. Très vif*

Georg Friedrich Händelit saatis juba muusikutee algusest peale edu nii helilooja, orelivirtuoosi kui ka improvisaatorina. Sakslased ja inglased pole kuidagi suutnud teda omavahel jagada – päritolult küll sakslane, sai temast Briti kodanik, muusikalistelt maneeridelt võiks teda aga omaks pidada hoopis itaallased. Kõrvuti suurele publikule suunatud monumentaalsete ooperite, oratooriumite ja orkestri- oopustega löi Händel hulgaliselt kammerteoseid. Üks tema kõige varasemaid säilinud kompositsioone on **oboesonaat B-duur HWV 357**, nn Fitzwilliami sonaat, kuna selle käsikirja hoitakse Fitzwilliami muuseumis Cambridge'is. Lähtuvalt paberitüübist, mida helilooja kasutas Itaalias ja Hannoveris viibimise ajal, on teose loomisaega dateeritud aastatesse 1707–1710. Stiili poolest arvatakse see kuuluvat pigem Itaalia-perioodi, teisalt viitab teose pealkiri „Sonata pour l'hautbois solo“ Hannoverile, kuna sealses õukonnas räägiti prantsuse keelt. Händeli eluajal jäi oboesonaat B-duur kirjastamata. Ühes sonaatidega F-duur HWV 363a ja c-moll HWV 366 kuulub see helilooja kolme usutava autentsusega oboesonaadi hulka, millest igaüks näitab autori ilmset entusiasmi selle instrumendi väljendusvõimaluste ja kõlavärvide vastu.

Tõnu Kõrvitsast on kujunenud üks mängitumaid eesti heliloojaid. Tema poeetiline ja nägemuslik muusika viib kuulaja hüpnootilistele rännakutele looduse ja rahvapärimuse, inimhinge ja alateadvuse maastikele. Romantiline tundepagas on tema loomingus leidnud aastatega aina peenema ja tehniliselt mitmekesisema väljenduse – helikeelde on lisandunud üha rikkamaid harmoonia- ja tämbrivärve ning keerukamaid faktuure. Autori mitmepalgeline looming hõlmab kõiki traditsioonilisi muusikazhanre alates orkestri- ja kammerteostest kuni koorimuusika, soololaulude, ooperite ja filmimuusikani.

„Kolm pala klaverile“ (2014) kirjutas helilooja VIII Eesti pianistide konkursi kohustuslikuks teoseks. Tegemist on meeleoludelt ja faktuuritüüpidelt kontrastse kolmikuga: meditatiivsele ja akordilise faktuuriga esimesele palale („Harmooniad“) vastandub kiirete passaažide ja teravate aktsentidega teine pala („Mehaanika“), kolmas („Armastuslaul Dolorese lauluvihikust“) tõuseb aga esile kantileensusega.

Tõnu Kõrvitsa loominguga nimekiri on omamoodi muusikaline loodusentsüklopeedia, kus teoste pealkirjades esinevad sellised sõnad nagu kuu, päike, virmalised, tuul, pilved, vikerkaar, jää, meri, järv, jõgi, allikas, liblikas, lilled, linnud... Ka tänasel kontserdil kõlav

kammeroopus „**Metsalinnud**“ **oboole, tšellole ja klaverile** on saanud inspiratsiooni loodusest – helilooja on kasutanud teoses Kanepist pärit eesti rahvaviisi „Lind lohutamas“, mida „ümbritsevad“ Eesti erinevate lindude laulud. 2004. aastal valminud loo töid sama aasta 29. juulil esiettekandele Kalev Kuljus (oboel), Allar Kaasik (tšello) ja Marko Martin (klaver) festivalil „Musica nos unit“ Gdanskis.

„Kunstiteosed loovad reegleid; reeglid ei loo kunstiteoseid,“ on öelnud prantsuse muusikalise impressionismi rajaja **Claude Debussy**. Heites kõrvale eelkäijate muusikareeglid, lähtus ta komponeerimisel oma sõnoluid „iseenda lõbust“. Inspireerituna põhiliselt loodusest ja antiigiteemadest, on tema teosed tulvil värve, varjundirikkust ja peeneid kõlanüansse.

1915. aastal, masendatuna esimese maailmasõja meeoludest ja kannatades vähktõve käes, alustas Debussy kuuest teosest koosnevat sonaadisarja erinevatele instrumentidele, sooviga pühendada see oma abikaasale Emma-Claudile. Valmis kirjutada jõudis ta neist siiski vaid kolm: **sonaadi d-moll** tšellole ja klaverile (1915), sonaadi flöödile, violale ja harfile (1915) ning sonaadi g-moll viiulile ja klaverile (1917).

Viibides 1915. aasta suvel neli kuud Pourville'is Normandia

rannikul, töötas Debussy lausa palavikulise kiirusega. „Kirjutan nagu hullumeelne või keegi, kes on määratud suurema järgmisel hommikul,“ seisab 14. oktoobril 1915 saadetud kirjas helilooja sõbrale Robert Godet'le. Lühikese ajaga valmisid „En blanc et noir“ kahele klaverile, etüüdid sooloklaverile ja kaks esimest kammersonaati.

Sonaat d-moll tšellole ja klaverile on emotsionaalselt pingestatud ja iroonilise varjundiga teos. Tähelepanu väärib kompositsiooni kontsentreeritus – teos kestab vähem kui 12 minutit. Debussy ei arenda muusikalisi teemasid traditsioonilisel viisil, temaatilised fragmendid ilmuvad siin-seal erineval kujul. Helilooja käsikirjalistes märkmetes leidub märkus tšellosonaadi kohta, mis ütleb: „Pianist ei tohiks kunagi unustada, et ta ei võitle tšelloga, vaid saadab seda.“

Tšellosonaat kõlas esmakordselt 4. märtsil 1916 Londonis tšellist C. Warwick Evansi ja pianist Ethel Hobday poolt, helilooja kodupublik kuulis teost alles aasta hiljem – 24. märtsil 1917 Pariisis Joseph Salmoni (tšello) ja autori esituses.

Prantsuse helilooja **Eugène Bozza** (1905–1991) tuli muusikasse kahe ilmasõja vahel ning elas pea 20. sajandi lõpuni, mille jooksul oli ta tunnustajaks kõikvõimalike „ismide“ esilekerkimisele selle

ajastu kireval ja kiiresti muutuval muusikamaastikul. Tema looming, mis hõlmab oopereid, ballette, orkestri- ja kammermuusikat ning kooriteoseid, kannab mõjutusi prantsuse impressionistide koolkonnast, aga ka neoklassitsistlikest suundumustest. Väljaspool kodumaad on autorile enim tuntust toonud tema kammermuusika puhkpillidele, mis moodustab Bozza helitööde nimekirjas ka kõige pikema lõigu. Need esitlevad prantsuse kammermuusikat kõrgtasemel, paistes silma elegantse struktuuri, sujuvate meloodiate ja suurte mängutehniliste väljakutsetega. Neid omadusi kehastab ilmekalt

„Fantaisie pastorale“ oboele ja klaverile op. 37, mille Bozza kirjutas 1939. aastal Pariisi konservatooriumi konkursipalaks. Helilooja pühendas teose konservatooriumi oboeprofessorile ja esmaklassilisele virtuoosile Louis Bleuzet'le, kes on läinud muusikalukku ka kolmekõitelise pilliõpiku „La technique du hautbois“ („Oboetehnika“) autorina.

„Helilooja ei tohiks seada eesmärgiks olla esmajoones moodne. Kui sa pole moodne täna, ei tähenda see, et sa poleks moodne homme.“ Selle mõtte autor on prantsuse avangardistlike heliloojate rühmituse Les Six (Kuuik) nimekaim liige **Francis Poulenc**, kelle teosed iseloomustab neoklassitsistlik väljendusviis vürtsitatuna vaimukuse ja parodeerimisoskusega.

Trio klaverile, oboele ja fagotile

FP 43 (1926) on Poulenci esimene küps kammerteos. Kirjas muusikakriitik Claude Rostand'ile on helilooja selle kohta öelnud: „Olen sellesse üsnagi kiindunud, kuna see kõlab selgelt ja on hästi tasakaalustatud. Neile, kes arvavad, et ma ei hooli vormist, olgu avaldatud mu saladus: esimene osa järgib üht Haydni *allegro* ülesehitust ja rondovormis finaali on kujundatud Saint-Saëns'i 2. klaverikontserdi skertso eeskujul.“ Keskmine osa, mida autor on kirjeldanud kui „sulnist ja melanhoolset“, toob aga oma graatsilisuse ja meloodilisusega mõttesse mõne Mozarti *andante*.

Poulenc pühendas trio hispaania heliloojale Manuel de Fallale. Kui partituuri koopia pühendusesaajani jõudis, kirjutas too vastuseks: „Olin üllirõõmus, saades trio – MINU TRIO – mida olin õhinaga oodanud. Mulle meeldis see nii väga, et kavatseme seda esimesel võimalusel Sevillass ette kanda (hoides klaveripartii muidugi iseendale).“ Triot mängiti tõepoolest Hispaanias 1929. aastal. Selleks ajaks oli teosest jõutud teha ka salvestis prantsuse firmale Columbia, esitajateks autor klaveril, Roland Lamorlette oboel ja Gustave Dhérin fagotil – sama koosseis, kes oli toonud trio esiettekandele 1926. aastal Pariisis.

Evelin Kõrvits

Foto: Studio 13 Hamburg

Kalev Kuljus on lõpetanud Tallinna Muusikakooli, Tallinna Muusikakeskkooli, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Lyoni Rahvusliku Kõrgema Konservatooriumi ja Karlsruhe Muusikakõrgkooli ning täiendanud end rahvusvahelistes meistriclassides. Ta on võitnud auhinnalisi kohti mainekatel konkurssidel, muuhulgas Crusellinimelisel puhkpillimängijate konkursil Soomes (1999) ja rahvusvahelisel muusikakonkursil Praha Kevad Tšehhis (2001) ning pälvinud parima oboemängija tiitli konkursil Pacem in Terris Saksamaal (Bayreuth, 2000).

Kuljus on olnud Filharmonica Arturo Toscanini soolo-oboist Itaalias (2004–2010) ja ERSO oboerühma kontsertmeister (2000–2003). Ta on esinenud

külalissolistina Birminghami ja Baieri Raadio sümfooniaorkestrites ning mänginud koosseisudes, nagu Tallinna Kammerorkester, Põhjamaade Sümfooniaorkester, Müncheni Filharmonikud, Berliini Saksa Sümfooniaorkester ja Lyoni Kammerorkester.

2002. aastast alates on Kuljus Põhja-Saksa Raadio Sümfooniaorkestri (NDR Elbphilharmonie) soolo-oboemängija. 2017. aastal avas ta Hamburgi Elbphilharmonie kontserdimaja Britteni 1. metamorfoosiga „Paan“ „Kuuest metamorfoosist“ soolo-oboole. Kuljus on esinenud solistina paljude orkestrite ees ning töötanud koos dirigentidega nagu Esa-Pekka Salonen, Claudio Abbado, Sir Simon Rattle, Daniel Barenboim, Neeme ja Paavo Järvi, Mariss Jansons, Zubin Mehta jt.

Kuljus on andnud kontserte Euroopas, Kaug-Idas ja Lõuna-Ameerikas, esitades oboerepertuaari barokist kaasajani. Talle on kirjutatud teoseid eesti heliloojad Mari Vihmand, Tõnu Kõrvits, Helena Tulve, Mart Siimer ja Erkki-Sven Tüür. 2023. aastal toimus Eesti muusikaajaloo esimese täismahus oboekontserdi maailmaesiettekanne Pärnus, milleks oli Rasmus Puuri oboekontsert; 2024. aasta novembris leidis aga aset Tüüri oboekontserdi maailmaesiettekanne NDR Elbphilharmonie orkestriga Paavo Järvi juhatusel.

Lisaks interpreeditööle tegutseb Kalev Kuljus õppejõuna Karlsruhe Muusikakõrgkoolis ja Shanghai Sümfooniaorkestri akadeemias ning juhendab meistrikursusi Jaapanis, Helsingi Sibeliuse Akadeemias, Leipzigi ja Lübecki muusikakõrgkoolides jm.

Foto: Carol Liis Metsla

Theodor Sink on mitmekülgne interpret, kes tegutseb nii solisti, kammermuusiku kui ka orkestrandina. Ta on õppinud tšellot Tallinna Muusikakeskkoolis Laine Leichter ja Leho Karini juures, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Henry-David Varena klassis ning Sibeliuse Akadeemias Soomes prof Marko Ylöneni käe all. Ta on osalenud mitmetel meistrikursustel, sh Lluís Claret' ja Patrick Demenga juhendamisel, ning pälvinud arvukalt

laureaditiitleid nii kodu- kui ka välismaistel konkurssidel.

Alates hooajast 2017/18 on Theodor Sink ERSO tšellorühma kontsertmeister. Ta on töötanud ka Tallinna Kammerorkestris ning mänginud Põhjamaade Sümfooniaorkestri ja Eesti Festivaliorkestri koosseisus. Theodor Sink on soleerinud ERSO, Pärnu Linnaorkestri, Sinfonietta Rīga, Tallinna Kammerorkestri, Uue Tänav Orkestri ja Eesti Festivaliorkestri ees selliste dirigentide käe all nagu Neeme Järvi, Paavo Järvi, Kaspar Mänd, Kristiina Poska ja Juha Kangas. Kammermuusikuna on ta töötanud koos paljude tunnustatud välisinterpretidega, samuti kodumaiste muusikutega.

Theodor on pälvinud Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapremia (2017), Eesti Interpretide Liidu aasta interpreedi tiitli (2020) ning Marje ja Kuldar Singi mälestusele pühendatud noore muusiku preemia (2021).

Theodor Sink mängib Auguste Sébastien Bernardeli (Père) 1842. aastal valmistatud tšellol, mille on tema kasutusse andnud Eesti Pillifond. Tšello omanik on Aare Kaarma.

Sten Heinoja on silmapaistev ja rahvusvaheliselt tunnustatud pianist, kes on nii sooloartisti kui ka kammermuusikuna astunud üles

Foto: Kaupo Kikkas

mitmetes riikides, sealhulgas Indias, Hiinas, USAs, Iisraelis, Venemaal, Jaapanis ja Euroopas. Heinoja esineb regulaarselt erinevate koosseisude ja lavapartneritega ning tema repertuaaris on olulisel kohal Viini klassikute ja 20. sajandi heliloojate looming. Viimastel aastatel on tema olulisimaks lavakaaslaseks tšellist Marcel Johannes Kits. Koos viiuldaja Triin Ruubeli ja tšellist Theodor Singiga kuulub Heinoja klaveritriosse Hämarik, kellega esitatakse teoseid klassikalisest klaveritrio repertuaarist tänapäeva muusikani. Sageli musitseerib ta orkestrite ees: ERSO, Kymi Sinfonietta, Tallinna Kammerorkester, Tel Avivi ooperiorkester, Florida Lakesi Sümfooniaorkester, Jerusalemma Sümfooniaorkester jt mitmete tuntud dirigentide juhatusel, nagu Aldert Vermuelen, Andres Mustonen,

Alexei Izmirlijev, Eimear Noon, James Feddeck, Arvo Volmer jt.

Heinoja on olnud edukas mitmetel kodu- ja välismaistel konkurssidel, võites muuhulgas VIII Eesti pianistide konkursi ja saate „Klassikatähed“ (2016). 2018. aastal sai ta esikoha Londonis toimunud Kendall Tayloriga nimelisel Beethoveni-konkursil. Samal aastal valiti Heinoja osalema mainekale konkursile Honens 2018 New Yorgis, kus ta jõudis veerandfinaali. Edu on saatnud teda ka kammermuusika konkurssidel: 2020. aastal omistati tema duole koos Roberto Ruisiga mainekas Swiss Ambassador Award.

Sten Heinoja alustas klaveriõpinguid juba 4-aastaselt Tallinna Muusika-keskkoolis Maie Klesmenti juhendamisel. Tema haridustee jätkus samas koolis Marju Rootsi klaveriklassis, teismelisena hakkas teda kaasjuhendama EMTA professor Ivari Ilja, kelle klassis omandas ta 2015. aastal bakalaureusekraadi *cum laude*. Õpingud jätkusid Londoni Kuningliku Muusikakolledži magistriõppes (juhendajad prof Vanessa Latache ja Sofia Guljak), mille läbimiseks omistati talle täisstipendium.

2017. aastal omandas ta magistrikraadi ja 2018. aastal artistidiplomi, mõlemad *cum laude*. 2021. aastast õpib Heinoja EMTA doktorantuuris, uurides Mart Saare modernistliku klaveriloomingu põhjal kõlaloomise võimalusi klaveril.

A close-up portrait of Daniel Müller-Schott, a young man with dark hair and light eyes, looking directly at the camera. He is holding a cello, which is visible on the right side of the frame. The background is a dark, neutral color.

≡ Eesti
≡ Kontsert

Daniel Müller-Schott

Alice Burla klaver

Beethoven, Schubert, Debussy, Franck

L 22. MÄRTS 19.00
Estonia kontserdisaal

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

AUTOPARTNER

OLEREX

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

